

Den Haag

Composteren

op school

HANDLEIDING LEERKRACHT

Composteren op school

Compost is een natuurlijke grondverbeteraar ontstaan uit huis en tuinafval. Compost geeft een prima basisbemesting aan de tuin. Voor wortelgewassen, peulgewassen en bloemen die weinig bemesting nodig hebben is het voldoende voor een heel groeiseizoen. Voor andere gewassen zoals kool en bladgewassen moet je nog wel wat extra bijmesten.

Zelf op school composteren is heel eenvoudig!

Wat heb je nodig

Het enige dat je nodig hebt voor eigen compost is een compostbak en een geschikte plek in de (half)schaduw om deze neer te zetten. Je kunt plastic compostvaten kopen maar deze blijken vaak te klein voor een flinke moestuin. Je kunt zelf vrij eenvoudig een compostbak maken van hout! De ideale maten hiervan zijn 1 x 1 x 1 meter hoog. Helemaal handig is het om meteen met 2 compostbakken te starten. In de ene bak kan de compost dan rustig rijpen terwijl je in de andere bak weer nieuwe compost gaat maken!

Belangrijk daarbij is dat de bak luchtgaten bevat, zonder zuurstof is compost maken niet mogelijk!

Voorwaarden

Zorg dat de onderkant van de composthoop open is, dus in verbinding staat met de aarde. Je kunt het beste de plaats waar de bak gaat komen van te voren even ompspitten. De bak op de stenen zetten werkt minder goed. Bodemdieren komen in dat geval slecht bij de inhoud van de bak.

Wat mag er wel in

Eigenlijk bijna alles wat organisch is, hoewel sommige materialen er ontzettend lang over doen om helemaal te vergaan!

Wat kan er beter niet in

Tomatenbladeren en tomatenplanten mogen niet in het compostvat! Deze kunnen ziekten/schimmels in de compost brengen. Papier kan eventueel mondjesmaat maar liever niet. Ook mag er geen aarde in het compostvat dus de aarde moet van tevoren goed van de planten worden afgeschud!

Wel	Beter niet
Uitgebloeide bloemen	Sinaasappel en mandarijnenschillen
Planten en delen daarvan	Bananenschillen
Fruit(resten)	Aardappelschillen
Onkruiden	Aardappelplanten
Gemaaid gras	Tomatenplanten en delen daarvan
Kleine takjes	Papier
Houtzaagsel	
Stro en hooi	
Afgevallen boomblad	
Theezakjes en koffiedik	

Hoe krijg je het beste resultaat

De omzetting van organisch afval in compost is een natuurlijk proces maar je kunt hier wel bij helpen. Het is goed om takken en andere grote stukken afval eerst klein te maken (in stukjes van ongeveer 7 centimeter), de vertering gaat dan veel sneller. Het is goed om tuinafval en keukenafval flink met elkaar te vermengen. Roer hiervoor de bovenlaag van de compost regelmatig flink door elkaar. Hierdoor komt er extra zuurstof in de compost en verloopt het verteringsproces efficiënter.

Volledig verteren

Laat compost vooral volledig verteren voor je het op de tuin gebruikt! Halfverteerde compost neemt anders de stikstof op die in de tuingrond zit! Hierdoor zullen de planten het erg slecht gaan doen. De verdere afbraak van deze halfverteerde compost in de volle grond gaat ook veel langzamer dan in een compostvat. Eigenlijk is dan alle moeite voor niets.

Na ongeveer 6 maanden tot een jaar heb je mooie zwarte fijnkorrelige compost die naar bosgrond ruikt. Deze kun je in het voorjaar op de tuin verspreiden en door de grond verwerken.

Wat er mis kan gaan

* Is vooral een te natte of juist te droge hoop. Bij een te hoog vochtgehalte komt er te weinig zuurstof in de hoop, waardoor het materiaal begint te rotten in plaats van te composteren.

* Bij een te laag vochtgehalte valt de vertering compleet stil. Als je een handvol compost fijnknijpt moet er een paar druppeltjes water uit komen.

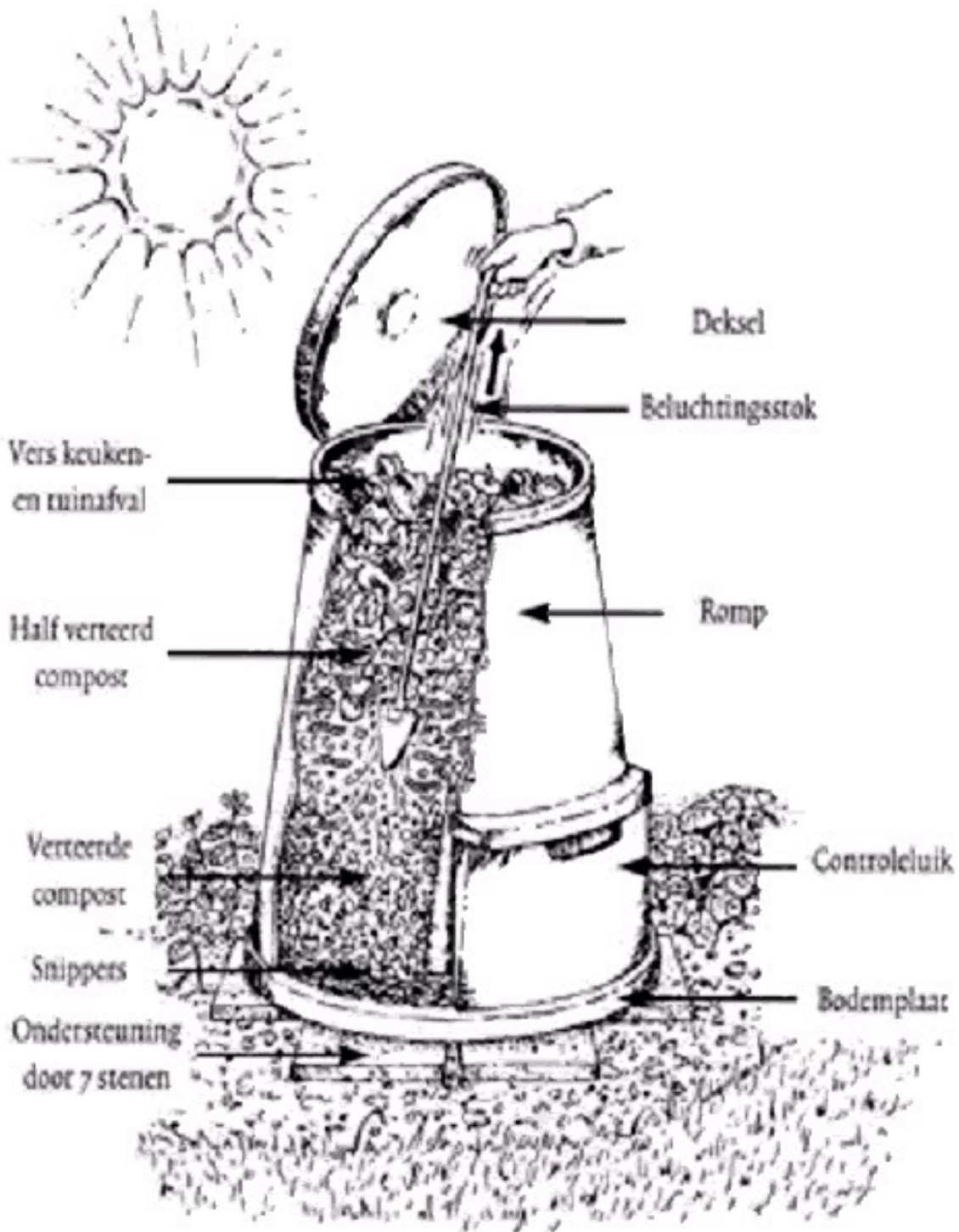
Te droog of te nat, wat kun je doen?

Wanneer de compost te droog is kun je deze eenvoudig wat opentrekken en water geven.

Wanneer de compost te nat is, moet je de hele hoop omzetten. Dus alles eruit halen en het bovenste deel er als eerste weer in terug scheppen en als laatste het natste deel, de hoop wordt dus als het ware ondersteboven gekeerd.

Een aantal voordelen van het werken met (eigen) compost zijn

- Compost bevat voedingsstoffen én het verbetert het humusgehalte van de grond.
- De kwaliteit van de gekweekte groenten is hoger (minder nitraten) en de smaak is beter.
- Bevordert bodemleven en daardoor verbetert de structuur van de grond.
- Rijpe, 1 jaar oude compost onderdrukt bodemziekten.
- Je gebruikt eigen afval, het is gratis en je maakt een eigen kringloop.

Educatieve tips

Kleine diertjes zoeken

In en rondom een composthoop zijn vaak bodemdierpjes te vinden. Ga op zoek naar slakken, pissebedden, tienduizendpoten en kevertjes. Wanneer u zelf geen loeppotjes e.d. op school heeft kunt u de leskist “Kleine diertjes zoeken” en/of leskist “Slakken” lenen bij Milieueducatie.

Temperatuur meten

Binnen in de composthoop komt een verteringsproces op gang. Hierbij komt warmte vrij. Maak met de kinderen gat in het midden van de hoop (bijvoorbeeld met een stok) en zet er een thermometer in. Hoe warm is het? En hoe warm is het daarbuiten?

Vochtgehalte meten

Controleer samen met de kinderen of de compost niet te nat of te droog is (zie beschrijving). Zo nodig samen vocht toevoegen of juist de bak omzetten.

Vertering volgen

Hoe lang duurt het dat groente en tuinafval verteerd? Kijk met de kinderen regelmatig in de bak. Maak eventueel foto's om het proces zichtbaar te maken. Wat verteerd snel en wat minder snel?

Kijk voor meer educatieve tips voor op het schoolplein op:

www.onsgroeneschoolplein.nl

www.denhaag.nl/jaarprogramma

Samenstelling

GEMEENTE DEN HAAG

Dienst Stadsbeheer
Archeologie & natuur- en milieueducatie
Prins Hendrikstraat 39
2518 HH Den Haag
milieueducatie.po@denhaag.nl

MEC ZUIDERPARK

Anna Polakweg 7
2533 SW Den Haag
070 353 29 96

MEC KORNOELJE

Kornoeljestraat 117
2564 LP Den Haag
070 325 79 68

MEC SCHILDERSHOEVE

Teniersplantsoen 83
2526 MS Den Haag
070 389 03 67

MEC REIGERSHOF

Reigersbergenweg 280
2592 EZ Den Haag
070 53 33 49

 [@milieueducatie](https://twitter.com/milieueducatie)

Vormgeving omslag

Teresa Jonkman (BNO)

Maart 2015